

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Гж. 1016/22
7.9.2022. године
Нови Сад

У И М Е Н А Р О Д А

Апелациони суд у Новом Саду, у већу чији је председник судија Љиљана Цицмил, а чланови судије Едит Чордаш и Ивана Стеванов, у правној ствари тужиље **АА** (ЈМБГ...) из ..., ул. ... бр. ... коју заступа пуномоћник Бељански Б. Слободан адвокат из Новог Сада, против **туженог ББ** (ЈМБГ ...) из ..., ул... бр. ..., кога заступа адвокат Сабо Звонко из Врбаса и **туженог ВВ** (ЈМБГ ...) из ..., ул. ... бр. ..., кога заступа Милан Караћ адвокат у Новом Саду, ради утврђења, одлучујући о жалби туженог ВВ изјављеној против пресуде Основног суда у Новом Саду бр. П. 9634/2020 од 17.01.2022. године, у седници већа одржаној дана 7.9.2022. године, донео је

П Р Е С У Д У

Жалбу туженог ОДБИЈА и пресуду Основног суда у Новом Саду бр. П. 9634/2020 од 17.01.2022. године **ПОТВРЂУЈЕ** у побијаном делу којим је усвојен тужбени захтев тужиље и у делу којим је одлучено о накнади трошкова поступка (став 1, 2 и 4 изреке).

Одбија захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом примарни тужбени захтев је делимично усвојен (став 1) и утврђено је да је тужила **АА** по основу стицања заједничке имовине радом у породичној заједници са туженим **ББ** и туженим **ВВ**, стекла право својине у 1/3 дела непокретности уписаних у лист непокретности број ... К.О. ..., парц. бр. ... земљиште у грађевинском подручју, шума 4. класе површине 294 м², парц. бр. ..., ..., земљиште под зградом - објектом, површине 148 м², парц. бр. ..., ..., земљиште под зградом - објектом, површине 34 м², парц. бр., земљиште под зградом - објектом, површине 3 1 м², парц. бр., земљиште уз зграду - објекат, површине 503 м², укупне површине парц. бр. ... од 716 м², са породичном стамбеном зградом и помоћном зградом бр. 2 и помоћном зградом бр. 3, а које непокретности се налазе на адреси ..., ... бр. ..., па је наложено туженима **ББ** и туженом **ВВ** да признају и трпе да се тужила у наведени лист непокретности, на основу ове пресуде упише са правом својине у 1/3 односно 4/12 дела, па се у складу са тим и уписани удео тужених **ББ** који је сада уписан са 1/2 (6/12) дела, смањи за 2/12 дела у корист тужиље **АА**, и туженог **ВВ** уместо сада уписаних 1/2 (6/12) дела, смањи за 2/12 дела у корист тужиље **АА** (став 2). Преко досуђеног удела од 1/3 (односно 4/12) дела, и то у односу на чуженог **ББ** преко досуђених 2/12 дела до тражених 3/12 дела и у односу на туженог **ВВ** преко досуђених 2/12 дела до

тражених 3/12 дела, тужбени захтев тужиље је одбијен (став 3). Обавезани су тужени да тужиљи солидарно надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 98.600,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке па до коначне исплате, у року од 15 дана под претњом принудног извршења (став 4).

Против ове пресуде тужени ВВ је благовремено уложио жалбу, побијајући је из свих законом прописаних разлога и предлажући да овај суд пресуду преиначи и одбије тужбени захтев, а тужиљу обавезе на плаћање трошкова спора, или да је укине и предмет врати на поновно суђење.

Жалба није основана.

Испитујући побијану пресуду у границама разлога наведених у жалби, пазећи по службеној дужности на битне повреде одредаба парничног поступка у складу са одредбама члана 386 ЗПП и на правилну примену материјалног права, овај суд је нашао да је првостепена пресуда правилна и законита, у смислу релевантних одредби Закона о наслеђивању.

Првостепени суд утврђује следеће релевантне чињенице:

У корист сад покојног ГГ као примаоца издржавања, закључен је уговор о доживотном издржавању дана године, оверен пред Основним судом у Новом Саду, ... дана године, између његових рођака ДД, ЂЂ и ЕЕ као уговорника са једне стране и овде тужених ВВ и ББ као давалаца издржавања са друге стране. Након закључења уговора о доживотном издржавању, тужени и тужиља, која је супруга туженој ББ су прешли да живе код сада пок. ГГ у Сад пок. ГГ, рођен ... године, имао је мождани удар у ... 2011. године услед чега није више био способан да сам о себи води рачуна, и била му је потребна помоћ и нега. Био је непокретан, није могао да говори. Користио је пелене за одрасле. Није имао супругу ни децу. Уговором су се тужени обавезали да ће примаоца издржавања ГГ доживотно издржавати, обезбеђивати му редовну исхрану, хигијену стана и личну хигијену, снабдевати га свим потребним стварима за пристојан и удобан живот, обезбедити лечење негу и дворбу, било лично или преко треће особе. По смрти даваоци издржавања ће примаоца издржавања на пристојан начин у складу са месним обичајима и религиозном припадношћу сахранити. Према тачки 3, истим уговором се искључују наследници из наследства имовине која је обухваћена овим уговором. Тачком 4 уговорне стране (рођаци сада пок. ГГ) ДД, ЂЂ и ЕЕ су дали свој безусловни пристанак да се тужени могу укњижити као власници некретнина које су предмет овог уговора, на равне делове, по смрти примаоца издржавања. Уговором су обухваћене следеће непокретности, на чији сувласнички удео тужиља претендује у овој парници: некретнине уписане у лист непокретности бр. ... к.о. ... - породична стамбена зграда у ... бр. ..., све изграђено на парцели број ... и парцела број ... земљиште под зградом — објектом од 147 м², земљиште под зградом објектом од 36 м², земљиште под зградом објектом од 32 м², земљиште уз зграду објекат од 497 м² и парцела број ... шума 4. класе у ... од 298 м²

Тужиља није наведена у уговору као давалац издржавања, већ само њен супруг и девер, јер су се тужени противили томе да се тужиља наведе у уговору као давалац издржавања, из патријархалних разлога. Тужиља је учествовала у преговорима са наследницима пок. ГГ око закључења уговора, током тих преговора прихватила да и она пружа издржавање примаоцу и равноправно са туженима испуњавала обавезе даваоца издржавања по наведеном уговору. Тужиља и тужени су своје уговорне обавезе уредно извршавали све до ... године, када је покојни прималац издржавања преминуо.

Тужилца је домаћица, а тужени у периоду од ... до ... године нису били у редовном радном односу, већ обављали су физичке послове, ишли су у надницу, и тако су остваривали приходе. Тужени ВВ, који је нежењен, у том периоду прима инвалидску пензију због обољења — ... у висини од 100-120 евра месечно из ... и пензију из ... у износу од око 10.000,00 -11.000,00 динара.

Пар дана пре закључења и овере уговора о доживотном издржавању, тужени су се преселили у непокретност која је била власништво ГГ, у кућу у ..., на адреси у улици ... број ... а која је и обухваћена предњим уговором, а после пар дана им се придружила и тужилца, супруга туженог ББ. Заједница је добро функционисала. Тужилца је била задужена за припремање хране и оброка за ГГ, а она је кувала за све укућане, и одржавала је хигијену у целој кући, за све њих. Тужени су у току дана углавном били одсутни, јер су одлазили у надницу. Поред припремања оброка, тужилца је и хранила ГГ, који није могао сам да једе, а имао је и потешкоћа са гутањем, тако да му је храну блендирала, како би је лакше прогутао. Она је водила рачуна о томе, да ГГ попије лекове, који су му прописани, па је тако морала да издоби таблете пре употребе, како би их он могао конзумирати. О личној хигијени ГГ парничне странке су водили бригу заједнички, у смислу да је тужилца прала веш, и постељину и мењала пелене деди, некад би и тужени ВВ мењао пелене, а тужени су купали деду у кориту, облачили га, бријали по потреби, шишали. Код лекара је ГГ водио тужени ББ, при чему је једном приликом и тужени ВВ ишао са њима. У току дана, тужилца је била на располагању ГГ, и она га је дворила, а када је дошло вече, тужени су га купали. Тужени ББ је са покојним ГГ спавао у истој просторији, како би му био од помоћи по потреби. Трошкове заједничког живота, у смислу набавке намирница, сносили су тужени заједнички. Сад пок. ГГ је имао месечна примања од око 8.500,00 динара од чега су подмирени струја и вода, а ако је било још комуналних трошкова, њих је сносио тужени ВВ. Набавку огрева и дрва су такође тужени вршили заједнички. Пелене за деду је куповао тужени ВВ.

Повремено су рођаци ГГ, ЂЂ и ДД, долазили у посету, да би видели како тужени извршавају уговорне обавезе по уговору о доживотном издржавању. Нису имали примедбе на извршавање уговорних обавеза. Трошкове сахране и подизања надгробног споменика, сносили су тужени ББ и ВВ и једним делом ДД, која је туженом ББ поклонила 300 евра у ту сврху.

Након смрти пок. ГГ на некретнинама обухваћеним уговором о издржавању, укњижени су тужени на равне делове. Парничне странке су наставиле да живе у истој кући у Временом су се њихови односи пореметили, па се у току 2018. године тужени ВВ иселио из куће.

Да је тужилца примала за рад и обављање послова око покојног примаоца издржавања новчану накнаду за туђу негу и помоћ, која се исплаћивала и важила у периоду од ... године до ... године, остварила би укупан износ у 492.721,60 динара, односно дневно ... динара просечно

Вредност рада и обављања послова тужилце око пок. ГГ у трајању од максималних ... сати месечно према ценовнику Геронтолошког центра ... за помоћ негу у кући би за период од ... године до ... године износило 514.100,00 динара, у процеку дневно ... динара. Вредност рада и обављања послова тужилце око пок. ГГ у висини месечне зараде у периоду од ... године до ... године износило би 619,214,00 динара односно дневно просечно ... динара. Тужилца евентуалним

тужбеним захтевом потражује накнаду у износу од 1.189.200,00 динара, односно ... динара дневно, на име пружене неге покојном ГГ.

Првостепени суд је сматрао да је основан примарни тужбени захтев за утврђење права својине тужиље у уделу од 1/3 на парцелама наведеним у том захтеву и постављени захтев је усвојио (својински захтев).

Неосновано се жалбом побија оцена доказа коју је извео првостепени суд. Одредба чл. 8. ЗПП садржи начело слободног судијског уверења, односно слободне оцене доказа, које се састоји у томе да суд по правилима логике, психологије и по слободном уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу целокупног поступка одлучује да ли ће неку чињеницу узети као доказану или не. Оцена доказа је у надлежности првостепеног суда, а контролишући такву оцену у конкретном случају, овај суд не налази било какву сумњу у истинитост чињеница које је по свом слободном уверењу утврдио првостепени суд. У том правцу је неоснована и тврдња жалбе да је првостепени суд пропустио да оцени доказе у поступку.

Уговор о доживотном издржавању је специфичан уговор наследног права који је двостранотеретни, алеаторни, формални уговор са трајним престацијама даваоца издржавања. Одредбом члана 194. Закона о наслеђивању прописано је да се уговором о доживотном издржавању обавезује прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани (став 1.); прималац издржавања уговором може обухватити само ствари или права постојећа у тренутку закључења уговора (став 2.); ако што друго није уговорено, обавеза издржавања нарочито обухвата обезбеђење становања, хране, одеће и обуће, одговарајућу негу у болести и старости, трошкове лечења и давања за свакодневне уобичајене потребе.

Одредбом члана 171. став 1. Породичног закона прописано је да имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину. По члану 195. Породичног закона, имовина коју су заједно са супружницима односно ванбрачним партнерима стекли радом чланови њихове породице у току трајања заједнице живота у породичној заједници представља њихову заједничку имовину, с тим што се члановима породице сматрају крвни, тазбински и адоптивни сродници супружника, односно ванбрачних партнера који заједно са њима живе. На имовинске односе чанова породичне заједнице сходно се примењују одредбе овог закона о имовинским односима супружника, осим одредбе члана 176. став 2. (уписивање у јавни регистар) и члана 180. став 2. (претпоставка о једнаким уделима). Према члану 177. наведеног закона, деобом заједничке имовине у смислу овог закона, сматра се утврђивање сувласничког односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини, при чему ако супружници не могу да се споразумеју о деоби заједничке имовине, деобу заједничке имовине врши суд (судска деоба) по члану 180. став 1. наведеног закона.

У току првостепеног поступка је недвосмислено утврђено да је тужиља била доступна и присутна ради пружања помоћи примаоцу издржавања све време док се уговор испуњавао, да је такав договор постигнут међу уговорним странама при закључењу уговора о доживотном издржавању, па иако тужиља није наведена у уговору као уговорна страна, она се одмах након закључења уговора са туженима преселила код примаоца издржавања, обављала све кућне послове у том домаћинству, послове око храњења пок. примаоца издржавања и послове прања

веша и спремања простора искључиво она, а послове одржавања личне хигијене сада пок. примаоца издржавања заједно са туженима. У тој ситуацији, која се одвијала уз знање и одобрење рођака сада пок. примаоца издржавања који су у његову корист уговор са туженима закључили, па тиме показали поверење према тужили, тужилин радни допринос је у најмању руку био једнак доприносу тужених. Непокретности које су стечене обављањем наведених послова, основном уговора о доживотног издржавању који је теретан правни посао, у породичној заједници, и зато представљају заједничку имовину породичне заједнице, па тужили сразмерно њеном доприносу у стицању те имовине, припада 1/3 дела непокретности које су стечене основном уговора, супротно наводима жалбе.

Погрешно је тумачење жалбе да је у конкретној парници пасивно легитимисан само супруг тужиле по основу деобе брачне тековине, односно да би активно легитимисан био само тужени ББ по основу деобе заједничке имовине стечене у породичној заједници. Тачно је да су тужила и тужени живели у породичној заједници и да је за то време испуњаван уговор о доживотном издржавању којим основном је стечена одређена непокретна имовина. Сви чланови породичне заједнице су јединствени и нужни супарничари када се ради о деоби имовине стечене у тој заједници, при чему закон не прописује процесне позиције тих лица (ко може бити стриктно тужилац или стриктно тужени), па самим тим сваки од тих лица може бити и активно и пасивно легитимисан, а битно је да су сви учесници поступка у ком се расправља о деоби заједничке имовине.

Друго, тужила црпи своје право основном чињенице да је равноправно са туженима учествовала у испуњавању уговорених обавеза из теретног уговора који је испуњаван за време трајања породичне заједнице, следом чега јој припада једнак удео као и туженима за њен допринос у стицању тих непокретности.

Супротно наводима жалбе, тужила није изразила прећутну сагласност да имовина уговорена тим уговором као накнада даваоцима издржавања припадне искључиво туженима као њихова посебна имовина у оквиру породичне заједнице. Утврђено је да је жеља тужиле била да се и она наведе у уговору али да су се тужени томе противили. Допринос туженог ВВ не може бити већи од доприноса саме тужиле, без обзира што је он једини у заједници имао редовна месечна примања у виду пензије од око 200 евра којим средствима је плаћао трошкове заједничког домаћинства. Тужила је указала неопходну пажњу и старање сад пок. примаоцу издржавања као што је већ наведено, а уз то је обављала све послове у домаћинству, нарочито послове кувања, прања веша и одржавања уредног животног простора, што такође улази у корпус обавеза даваоца издржавања када се успостави заједница живота са примаоцем издржавања. Дакле, тужила је несумњиво обављала битан сегмент обавеза из уговора о доживотном издржавању, који је притом омогућавао туженима да се радно ангажују ван дома. За време док су били радно ангажовани тужени су тужили фактички препустили све послове обезбеђивања примаоцу хране, одговарајуће неге, дозирања лекова, мењања пелена и одржавања уредне личне хигијене. Због тога радни допринос тужених не може бити већи од радног доприноса тужиле.

Због свега наведеног правилан је закључак првостепеног суда да је основан истакнути стварно-правни захтев у односу на имовину која је стечена уговором о доживотном издржавању као заједничка имовина у породичној заједници, сразмерно тужилином доприносу у стицању те имовине. Из изнетих разлога, одлучено је као у изреци на основу члана 390 ЗПП.

Правилна је и одлука о накнади трошкова поступка.

Применом чл. 165 став 1 ЗПП одбијен је захтев туженог ВВ за накнаду трошкова другостепеног поступка јер са жалбом није успео.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

Љиљана Цицмил, с.р.

З.т.о.